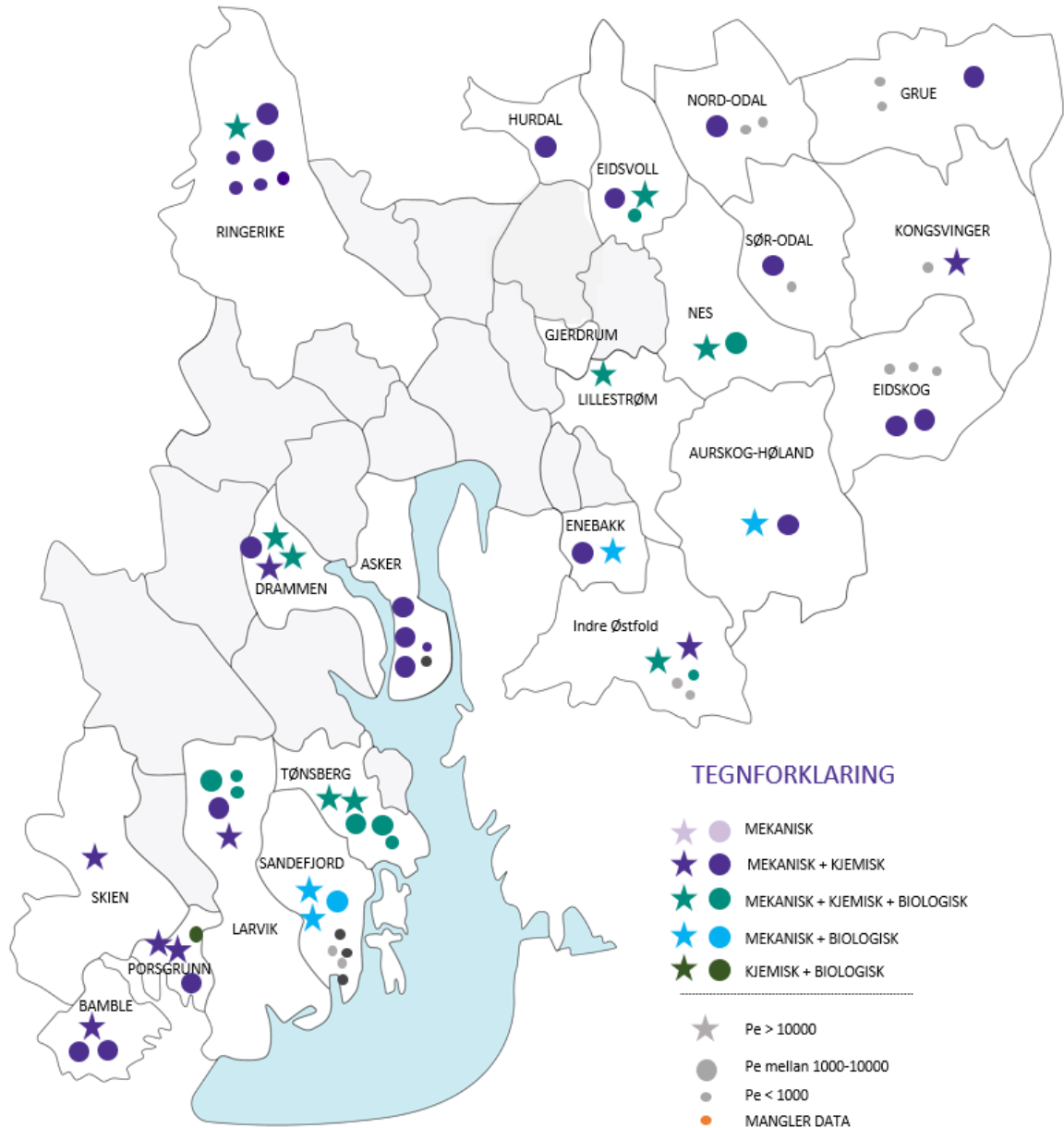

INVITASJON TIL MARKEDSDIALOG

«Fremtidens renseanlegg»

** Tall renseanleggenes eiere. Ulik rapportering gjør at tallene kan inneholde både dimensjonerende grunnlag for renseanlegg og antall tilknyttede pe til det enkelte renseanlegg

Bakgrunn/problembeskrivelse

22 kommuner innenfor Oslofjordens nedbørsfelt har startet en felles prosess kalt «Fremtidens renseanlegg». Kommunene ønsker å samarbeide for å søke kunnskap om hvordan vi best kan løse utfordringene knyttet til nye rensekrav for avløpsrenseanlegg, og å gjennomføre flere anskaffelser for å etablere bærekraftige og fremtidsrettede løsninger.

Alle kommunene skal etablere nye renseanlegg eller oppgradere eksisterende anlegg for å imøtekomme eksisterende og fremtidige krav om sekundær-, tertiær- og kvartærrensing. Totalt eier kommunene 72 renseanlegg hvor størrelsen varierer fra under 1 000 PE til 215 000 PE.

Kommunene har felles utfordringer, men anskaffelsene vil gjennomføres hver for seg. De forskjellige kommuner er i ulike faser og har ulikt tidsperspektiv for når de nye renseanleggene skal være på plass. Samtlige kommuner har likevel dårlig tid. Vi må raskest mulig gjøre tiltak for å bedre miljøstanden i Oslofjorden.

Det har tidligere vært gjennomført et samarbeid mellom 13 kommuner vest for Oslofjorden vedrørende fremtidsrettede løsninger for slam-behandling, se [anbefalinger etter gjennomført markedsdialog](#). Erfaringene og kunnskapen fra dette samarbeidet tar vi med oss, men slam-behandling vil ikke bli vektlagt i den dialogen med markedet som vi skal gjennomføre i denne runden.

Vi tror at vi sammen kan få til bedre løsninger enn om vi gjør dette hver for oss, og håper å oppnå mer effektive prosesser ved å ha en felles dialog med markedet. Sammen vil vi raskere kunne finne de gode løsningene.

Vi ønsker dialog med ulike markedsaktører og kunnskapsmiljøer som kan gi oss innspill til hvilke aktuelle løsninger som finnes, hva det er behov for å utvikle videre og hvordan vi kan rigge anskaffelsene for å oppnå et best mulig resultat.

Invitasjon til dialog

Den 6. mars 2024 inviterer kommunene i samarbeid med Norsk Vann og Leverandørutviklingsprogrammet (LUP), til en dialog for å:

- Gi ulike markedsaktører og kunnskapsmiljøer en god forståelse av utfordringene vi står i, behovene vi har, samt variasjonene av disse
- Få innspill fra dere på mulighetsrommet; hva som finnes av løsninger i dag, og hva vi i samarbeid kan utvikle for å svare opp behovene best mulig
- Identifisere potensielle utfordringer i prosjektet og hva som skal til for å løse de
- Legge til rette for en møteplass for ulike aktører – finne løsninger ved å bringe ulik kompetanse/teknologi sammen
- Skape felles forståelse for muligheter og utfordringer hos de ulike involverte aktører

NÅR: Onsdag 6. mars 2024 kl.10-15

HVOR: Næringslivets Hus, Middelthungt.27, Majorstua, Oslo

Målsetninger og rammer for anskaffelsen

- Prosjektets formål
  - I samsvar med FNs bærekraftsmål og kommunenes klima- og miljømål, løse utfordringer knyttet til renskrav for avløpsrensaneanlegg, særlig for Oslofjorden
  - Benytte samhandling mellom kommunene for å få til en raskere og økt måloppnåelse i prosjektet
- Prosjektets mål
  - Imøtekomme miljøkrav. Rigge oss for fremtidige krav.
  - Finne energieffektive løsninger.
  - Få best mulig ressursutnyttelse gjennom hele kjeden, fra renseløsning til utslipp /restprodukter
  - Stimulere til økte muligheter for ny teknologi og innovative løsninger
  - Finne bærekraftige, helhetlige løsninger for anleggene, både med hensyn på valg av renseløsning/prosess og bygg, gjennom anleggenes levetid.
- Ønsket effekt/resultat
  - Finne robuste renseløsninger for å oppfylle dagens og fremtidige krav
  - Gi økt forutsigbarhet i forhold til valg av løsning, relatert til kostnader, tidsbruk fra planlegging via etablering til utløpt levetid, samt kvalitet gjennom prosessene
  - Å skaffe en felles oversikt over kapasitet og kompetanse i markedet og oppnå felles forståelse for prosjekter som skal iverksettes i nær fremtid
  - Bidra til forventningsavklaring og etterstrebe forutsigbarhet mellom myndigheter som forvalter regelverket, anleggseiere og aktører som leverer disse tjenester og anlegg
  - Avdekke muligheter for samordning av offentlige anskaffelser

Beskrivelse av utfordringsbildet / behovsbeskrivelse

Det er varslet en skjerping i renskrav for mange rensaneanlegg. Dette er generelt knyttet til mangel på oppfyllelse av dagens krav, nye krav som følge av det reviderte avløpsdirektivet, og spesifikt knyttet til kritisk tilstand i Oslofjorden. Det er forventet at samtlige anlegg innenfor nedbørsfeltet til Oslofjorden vil få nye/strengere krav til rensing av avløpsvann enn det mange av anleggene har pr i dag. 22 kommuner rundt nettopp Oslofjorden går derfor sammen om denne dialogkonferansen. Avløpsrensaneanleggene i disse 22 kommunene varierer i størrelse og kompleksitet, men alle kommunene prøver nå å forberede seg best mulig for de kravene som har kommet/vil komme.

Det er stor usikkerhet knyttet til flere forhold når det gjelder den nødvendige oppgraderingen av anleggene. Særlig er det stor usikkerhet knyttet til kostnader, mulige løsninger og tid til gjennomføring/ferdigstillelse.

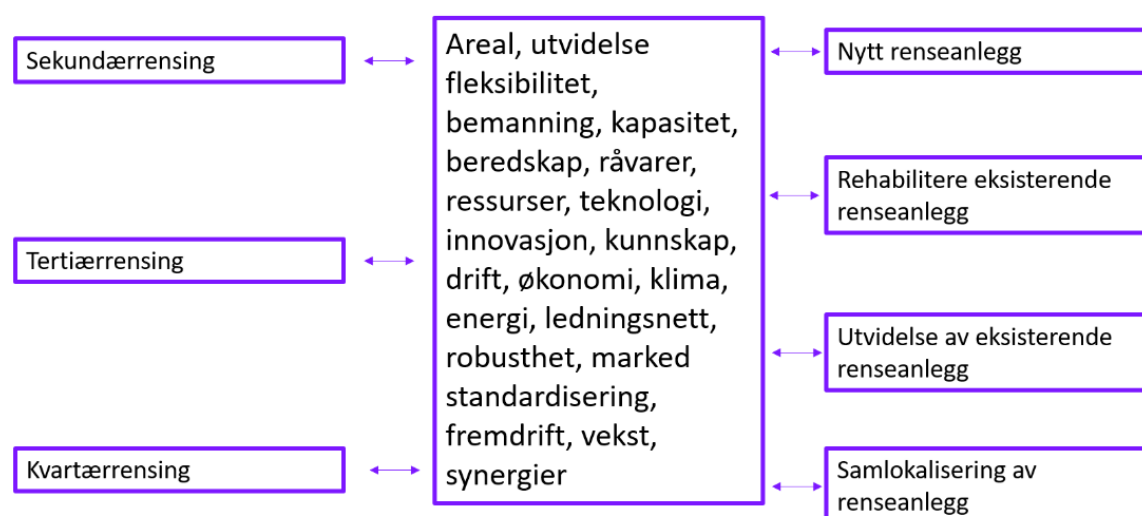
Gjennom dialogen ønsker vi å finne ut hvordan vi på en mest mulig effektiv måte kan innfri de kravene vi står overfor, og hvilke mulighetsrom vi opererer innenfor. I tillegg har vi et behov for å få innspill til løsninger knyttet til fremtidens utfordringer. Vi må sikre oss at de valgene vi gjør nå vil være tilstrekkelige, også med tanke på et regelverk som fortsatt er i endring. Via dialogen ønsker kommunene å gi markedet innsikt i hvilke behov kommunene rundt Oslofjorden har for oppgradering av sine renseanlegg i tiden som kommer, slik at markedsaktørene kan tilpasse seg forventet behov.

Nedenfor i tabell 1 gis en oversikt over eksisterende anlegg for deltagende kommuner.

EKSISTERENDE RENSEANLEGG	ANTALL RENSEANLEGG
Renseanlegg for < 1.000 pe	28
Renseanlegg for 1.000 - 10.000 pe	24
Renseanlegg for > 10.000 pe	20
<i>NB! Enkelte av kommunene har iverksatt utredninger for å se på muligheten for å slå sammen enkelte av renseanleggene</i>	
<i>** Ulik rapportering gjør at tallene kan inneholde både dimensjonerende grunnlag for renseanlegg og antall tilknyttede pe til det enkelte renseanlegg</i>	

Tabell 1: Oversikt eksisterende renseanlegg hos de 22 kommunene, fordelt på størrelse

Figur 1 skisserer det utfordringsbildet som kommunene står overfor

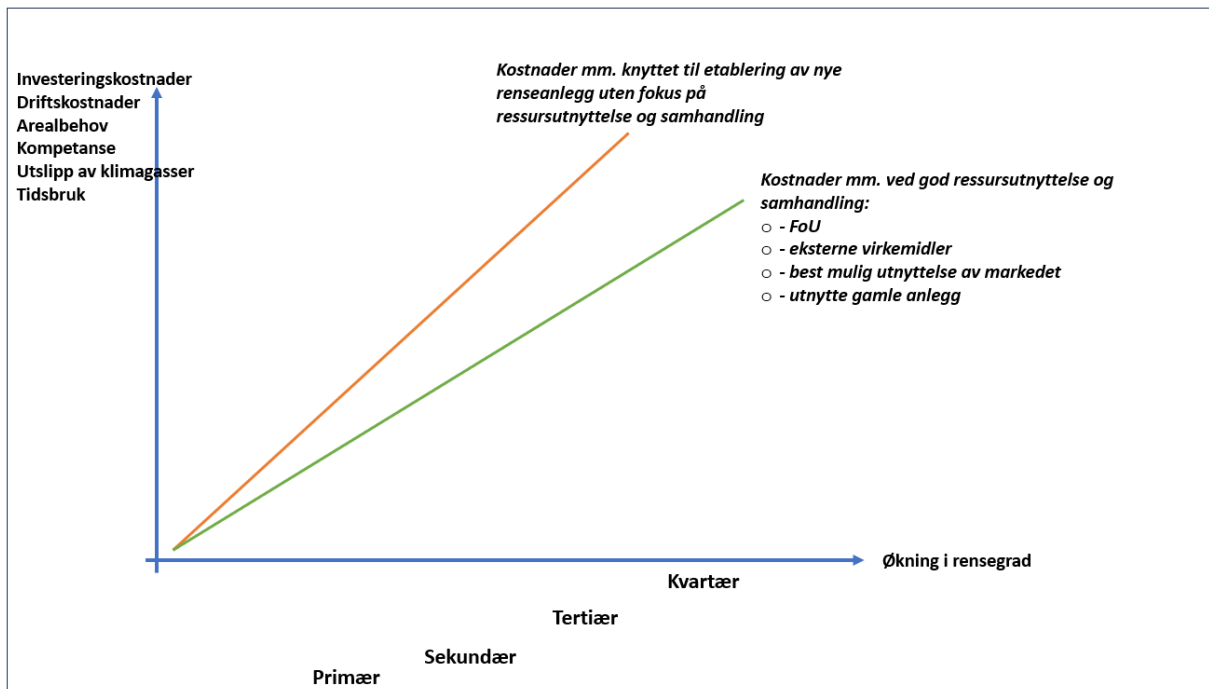
Figur 1: Illustrasjon over utfordringsbildet

I tabell 2 har vi tematisk listet opp våre behov.

Tabell 2: Identifiserte behov

TEMA	BEHOV
Kapasitet i marked	Via dialog med markedet ønsker kommunene å få oversikt over kapasiteten til leverandørene i dagens marked, og sammen se på løsninger for hvordan vi best kan møte forventningene til bygging av fremtidens renseanlegg
Innovasjon	Få innspill til utvikling av nye, og optimalisering av eksisterende, løsninger og teknologier for renseanlegg i Norge
Ramme-betingelser	Få avklaringer på rammebetingelser og identifisere mulige hindringer på tvers av sektormyndigheter
Kostnader	Få kunnskap om hva som er driverne for kostnadene. Vil synergier og standardiserte løsninger kunne påvirke kostnadsbildet?
Arealbehov	Få kunnskap om hva som er driverne for arealbehov. I dette ligger det også å identifisere om det finnes muligheter knyttet til synergier mellom kommuner og om det er et potensiale for standardiserte løsninger.
Kompetanse	Identifisere hvor det er et kompetansegap, både i dag og i fremtiden. Hva trenger vi å kunne mer om? Dette gjelder i alle ledd av verdikjeden
Energi	Få innspill til hvordan vi bør designe energieffektive anlegg og løsninger for å utnytte energipotensialet på en best mulig måte
Klima/miljø	Få innspill til best mulig bruk av innsatsfaktorer og utnyttelse av restprodukter
Tidsbruk	Få innspill på hvor langt tidsperspektiv vi bør ha for ulike løsninger
Utviklingsbehov/ FoU	Få innsikt i hvilke områder det er et behov for mer forskning og utvikling. Hvor ligger det utnyttede potensialer?
Markedet	Få innspill til mulige gjennomføringsmodeller. Hvordan kan vi utnytte kapasiteten i markedet på en best mulig måte?
Utnyttelse av eksisterende anlegg	Få innspill til hvordan vi kan utnytte de ressursene som ligger i eksisterende anlegg på en så god måte som mulig, og dessuten også få innspill til hvordan vi kan få til en så smidig overgang mellom gammel og nytt anlegg som mulig.

Det er antatt at en økt rensesgrad/mer kompleks rensing av avløpsvannet vil føre til økte kostnader, økt arealbehov, behov for ny kompetanse, at klimagassutslippene vil øke samt at tidsbruken for å innfri nye renseskrav vil øke. For å kompensere på dette antar vi videre at det vil være nødvendig å identifisere og iverksette FoU-tiltak, undersøke hvilke handlingsrom som finnes når det gjelder finansiering, utnytte den kapasiteten som finnes i markedet på en best mulig måte samt gjenbruke de ressursene som allerede finnes i gamle anlegg optimalt. Hvordan alle disse faktorene kan henge sammen er skissert i figur 2.

Figur 2: Antatt sammenheng mellom kostnader mm. og rensegrad

Behovet vårt er altså å få identifisert de virkemidlene som kan hjelpe oss til å nå forventede krav om rensing på en mest mulig bærekraftig måte.

Hva ønsker vi tilbakemeldinger på

Under er det stilt en rekke spørsmål som kommunene ønsker innspill, forslag og svar på. Målet er at innspillene skal bidra til å finne eksisterende og nye løsninger på rensing og imøtekommelse av fremtidige krav. I tillegg ønsker vi som kommuner å øke forutsigbarheten for markedet slik at det kan regulere seg i forhold til fremtidige behov.

Renseanleggene/renseteknologi

- Hvilke rensemetoder/løsninger som finnes for sekundær- og tertiærrensing, og også kvartærrensing?
- Hvilke løsninger svarer opp behovet/rensekravene og andre målsettinger best mulig - som er under utvikling/ er mulig å utvikle ferdig innen gitt tidshorisont?
- Hva er mulig - i forhold til de ulike renskravene/nivåene - sett i forhold til lite/stort renseanlegg? - nytt RA, påbygg RA, rehabilitere og optimalisere eksisterende RA?
- Hva er betydningen av størrelsen på et renseanlegg - vurdering av samhandling i regionen?
- Valg av løsning/renseteknologi - innvirkning på bemanning/ressurser?

Økonomi

- Hvilke økonomiske konsekvenser har de ulike løsningene? Både investering og drift.

Virkemidler/finansiering

- Hvilke muligheter for finansiering/virkemidler til utvikling av nye løsninger eksisterer?

Klima- og miljø

- Hvordan få lavest mulig klimagassutslipp - direkte og indirekte - gjennom hele verdikjeden; hvordan i forhold til ulike renseteknologier?
- Intern karbonkilde - er det mulig?
- Energi - hvordan utnytte energi-potensialet?

Markedet

- Hvordan kan vi imøtekomme et evt. behov for en møtearena hvor markeder/leverandører kan møtes og utvikle nye samarbeid og teknologier som svarer opp behovet best mulig? Hva er behovet i markedet for det?
- Hvordan er kapasiteten i markedet i forhold til alle RA'ene som skal bygges? Har det innvirkningen på hvordan vi organiserer anskaffelsene enkeltvis? Nasjonalt?
- Hva gjør de i utlandet?

Konkurransgjennomføring

- Hvordan bør vi gjennomføre konkurransen?
- Hvordan redusere risiko for økte kostnader underveis i prosessen (samspill? andre metoder?)

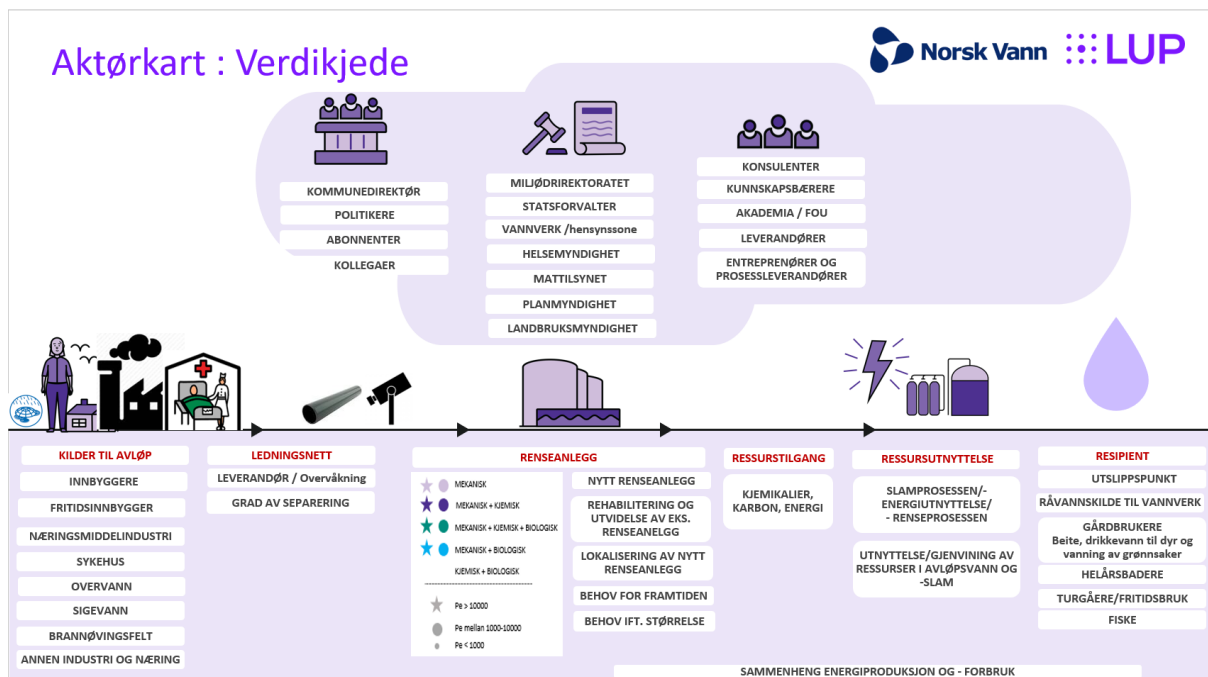
Annet tilknyttet leverandørene og konsulentene

- Hva er balansen på fordeling av risiko og gevinst?
- Hvilke utfordringer har leverandørene?
- Er det noe vi ikke har spurt om som dere tenker er vesentlig i prosessen med å anskaffe fremtidens rensesanlegg?

Målgruppe

Målgruppen for dialogkonferansen er aktører i avløpssektoren som stiller og forvalter krav, utvikler og leverer maskiner, bygg og tjenester, anleggseiere, beslutningstaker og andre relevante aktører, som kan bidra til å oppfylle behovene og målene med anskaffelsen.

Se figur 3 under som synliggjør aktørene i verdikjeden.

Figur 3: Aktørkart / verdikjede

Målsetting med markedsdialogen

Formålet med dialogkonferansen er å presentere de 22 kommunene sine behov og motivere markedet til å komme med innspill på hvordan vi kan samhandle om mulige løsninger og utviklingsinitiativ som svarer opp behovene best mulig.

Program for dialogkonferansen

1. Velkommen
2. Ramme for dagen
3. On-boarding av deltagere
4. Mål for dagen
5. Bakgrunn for initiativet
6. Hvem er vi 22 kommunene og hva er situasjonen i dag?
7. Hva er behovet vårt?
LUNSJ – kl.11.30 - 12.15
8. Hvordan rigge oss sammen for fremtiden?
9. Innspill, tilbakemeldinger og spørsmål
10. Veien videre

Gjennomføring av dialogprosessen

Dialogen skal sikre samspill mellom oppdragsgiverne og markedsaktører, kunnskapsmiljøer og andre relevante aktører sånn at behovene og målet med anskaffelsen(e) i størst mulig grad oppfylles.

Prosjektet vil legge til rette for at leverandører/fagmiljøer kan søke sammen for å komme med innspill til løsninger som svarer opp behovet som kommunene har, best mulig. Både fysisk på dialogkonferansen og digitalt via et "match-making"-skjema, vil ulike leverandør kunne søke potensielle kompetansepartnere i den hensikt.

Dialogen vil bestå av flere trinn:

Del 1: Dialogkonferanse onsdag 6.mars 2024

Del 2: Tilrettelegging for at aktører kan "koble seg sammen" for å finne de beste løsningene

Del 3: Mulighet til å gi skriftlig innspill utfra konkrete spm. som sendes ut etter dialogkonferansen

Del 4: Mulighet til å presentere sine innspill i én til én møter med oppdragsgiverne

Praktisk informasjon

Sted: Næringslivets Hus, Middelthunsgate 27, Majorstua, Oslo

Tid: Onsdag 6. mars 2024, kl.10-15

MELD DEG PÅ [HER](#)

Etter du har registrert deg vil du automatisk motta en bekreftelse på epost.

Frist for påmelding: Fredag 1.mars 2024, kl.12.00

Har du spørsmål, ta kontakt med Cecilie Møller Endresen, Leverandørutviklingsprogrammet (LUP)
Epost: Cecilie.m.endresen@lup.no